

۲۰۱۶/۰۷/۱۳

پوهندوی آصف بهاند

«د ماشوم د ادبیاتو کور»

۸

د کوچنیانو ادبیات تاریخي پس منظر، اوسنی حالت

دري دیرشمه برخه

«د ماشوم د ادبیاتو کور» په فیسبوک پاڼه کې د هغو قلموالو د لیکنو او شعرونو تر څنګه چې د ماشومانو او کوچنیانو له پاره څه لیکي او خپروي یې، په خپله د کوچنیانو لیکني او شعرونه یې هم خپاره کړي دي. یوه ښه بیلګه یې د ۲۰۱۶ کال د اپریل په ۲۴ مه د لس کلني تلوسي آشنا لیکنه ده چې په انګریزي یې لیکلي ده او مور یې پښتو ته اړولي ده. «د ماشوم د ادبیاتو کور» په فیسبوک پاڼه کې یې د خبر او مطلب بشپړ راپور داسې راغلی دی:

«دا د لس کلني تلوسي آشنا لیکنه ده چې مور جاني یې نوشابي آشنا له انګریزي ژبې نه پښتو ته اړولي ده:

...

افغانستان، زمونږ د ټولي کورنۍ کور
 مونږ ټول پکې یو وخت راټول وو
 د نوي کال په ورځ آرامه او خوشحاله وو
 او د ورځې چې تری وتلي یوو،
 ډیره موده کیري سره یو ځای شوي نه یو
 هغه ښایسته خاوره اود ونو غوري پاني
 آه، زما په یاد دي هغه ښکلي یادونه...
 د نارنج ونې او د انګورو ټاکونه...
 تودی ډودی
 لطفاً؛

کولي شم یوځل بیا خپل کورته لاره شم؟
 زه ترې ډیره لري بل ملک ته راغلي يم
 آه، چې څومره مې خپله خاوره یادیري
 نه پوهیرم دلته پاتي شم، که بیرته لاره شم؟!
 هیڅ نه پوهیرم، کاشکې لږ پوهیدلې؟
 لطفاً،

کولي شم بیرته خپل کلي ته لاره شم؟
 زه د افغانستان د ونو پسي ډیره خپه يم...
 زه په یوه نوي دنیا کې يم چې دا هر څه رانه ډیر لري دي...
 خو... هیله او دوعا کوم چې نور جګړې و نه شي...
 زه داسې یو لمر ته ولاړه يم چې په ویلي کیدو دی...
 له یاده نه شم ایستلي چې
 د افغانستان په زړه به همدا اوس څه تیریزی او څه به احساسوي؟!
 تلوسه آشنا»

په دا تیر یوه کال زماني واټن کې داسې هم شوي دي چې «د ماشوم د ادبیاتو کور» په خپله فیسبوک پاڼه کې په ورین تندي د نورو هغو فرهنگیانو او قلموالو خبرې اعلاميې او خبرتیاوې هم خپري کړي دي چې د کوچنیانو او ماشومانو له پاره یې کار کړی او همدا اوس خپرونې لري.

د پاڼو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزې ښې پاڼوالي د لیکوال په غاړه ده، هبله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ

ښه بیلگه یې د ښاغلي احمد ولي اڅکزي هغه لیک یا خبرتیا ده چې د کوچنیانو د ادبیاتو له پاره یې خپل فعالیتونه او د هغوی د خپریدو پته او څرنگوالی په کې ښودلی دی. دا د احمد ولي اڅکزي د لیک یوه برخه ده چې د ۲۰۱۶ کال د می په پنځمه نیټه «د ماشوم د ادبیاتو کور» په فیسبوک پاڼه کې خپور شوی دی:

«قدمنو اغلو او ښاغلو!

سلام علیکم،

هیله ده چې جوړ او روغ به یاست.

په لومړي سر کې ستاسو له خدمتونو او هڅو څخه یوه نړۍ مننه کوم چې تاسو د ماشومانو له پاره پیل کړي دي. ما د کوچني ټکی کام www.kochnai.com په نوم یوه انټرنټ پاڼه جوړه کړې ده چې پکښې د ماشومانو له پاره مواد خپروم. که تاسو په خپله تذکره کې د دغې **پاڼې** یادونه وکړئ، نو ښایي لا زیات کسان پي خبر شي او ورڅخه گټه واخلي...»

«د ماشوم د ادبیاتو کور» د خپلو نورو فعالیتونو په لړ کې د کوچنیانو د ادبیاتو د هر اړخیزې څیړنې له پاره، د نظر له خاوندانو سره د کوچنیانو د روان د پیژندنې په نظر کې نیولو سره له ځینو ښاغلو سره د پوښتنو او ځوابونو په بڼه مسایل مطرح کړي دي چې زه دا کار ډیر اغیزناک گڼم، خو له بده مرغه چې دا پروسه یا پخه شوی، یا دریدلې او یا به زه ورباندې خبر نه يم.

«د ماشوم د ادبیاتو کور» د ۲۰۱۵ کال د اکتوبر په اوه ویشتمه (۲۷) نیټه د **پوښتنو** ځوابونو هغه متن خپور کړ چې له استاد شرف الدین سره یې د ماشومانو له پاره د کیسو ۱ و کیسو په ځانگړنو تر سره کړې وې. د هغو پوښتنو ځوابونو یوه برخه دا ده:

«د ماشوم د ادبیاتو کور له استاد شرف الدین عظیمی سره د ماشوم ادبیاتو اغیزه د ماشوم په روان باندې لری هم پیل کړه. د دې لری لومړی موضوع مو کیسه وټاکله. هغه څه چې ورو، ورو یې دود په ختمیدو دی، خو اروایي گټې یې خورا ډېرې دي. دا چې کیسه د ماشوم په وده څه اغېز لري. کور: استاد کیسه څه ده؟»

استاد عظیمی: د کبسی په اړه کیدای شي د ادبیاتو د برخې کارپوهان او د فرهنګي چارو مینه وال بېلابېل نظرونه او تعریفونه ولري، خو د هغو یادول به د دې مقالې له حوصلې بهر وي. کیسه په پښتو ژبه کې له لغوي اړخه قصه، نکل، مواسه، ناول او داستان مانا کيږي، په دري ژبه کې سرگذشت، حکایت او له تېر څخه یو ذهني انځور اخیستلو ته وايي. ارواپوهان، ټولنپوهان، او د ښوونې او روزنې د برخې کارپوهان وايي: "کیسه د ماشوم د ښوونې او روزنې لپاره یوه تر ټولو جالبه او ښه وسیله ده، کیسه یوه تېره شوي تجربه او پېښه ده چې ماشوم یې اورېدلوته ډېره لیوالتیا لري، کیسه هغه نامستقیمه ښوونه ده چې ماشوم نوښت، تخیل او فکر کولو ته اړباسي." همدا راز کارپوهان وايي چې د نامستقیمې ښوونې اغیزه نظر مستقیمې ښوونې ته ډېره او تل پاتې وي.»

زما ټینګار هم همدا دی چې که د ماشوم د ادبیاتو کور داسې پروگرامونه پراخ کړي، ډېره به ښه وي. دا به د ماشومانو د کورنیو له پاره او هم د هغو قلموالو له پاره ډېر په زړه پورې لارښود وي چې د کوچنیانو او ماشومانو متخصصین او کارپوهان د کوچنیانو پر روان او د هغوی د ادبیاتو په روان خبرې وکړي او د کوچني او د هغوی د ادبیاتو ارزښت نور هم روښانه کړای شي. زما په نظر که د کوچنیانو له پاره د کار په برخه کې ټول فعال قلموال سره یوه خوله شي او خپلو هڅو ته هم آهنګي ورکړي او څومره چې کولای شي یو بل ته د مرستې لاس سره ورکړي، په دې برخه کې به د کارونو اغیز لا زیات وي.

د دري دیرشمې برخې پای

د پاڼو شمیره: له 2 تر 2

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلپکنی د لیکنیزې ښې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ